

Odborníci varují: Služby, které zabraňují odebírání dětí z rodin, zcela chybí nebo jsou na hranici své existence

- Služby pro ohrožené rodiny v nouzi jsou v České republice dlouhodobě nedostatečně financovány a někde zcela chybí.
- Razantní růst cen, dopady koronaviru a nejistota z války přitom přináší zvýšenou poptávku po těchto službách.
- Organizace sdružené v Asociaci Dítě a rodina vyzývají ke změně financování těchto služeb.

Praha, 2. května 2022 – Asociace Dítě a Rodina, největší sdružení svého druhu v České republice, zahrnující 79 organizací věnujících se péči o ohrožené děti, upozorňuje na systémový problém kapacity a financování sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi.

Razantní zvýšení cen, energetická krize, nejistota a úzkost z války na Ukrajině a dlouhodobé dopady pandemie nemoci covid-19 aktuálně způsobují propad rodin samoživitelů i těch úplných s nízkými příjmy do sociální nouze. Sociálně aktivizační služby svým charakterem umí nejlépe na tyto situace reagovat – pomáhají rodinám přímo v domácnostech, umí zmapovat rizika i zdroje rodiny, posilují rodičovské kompetence, motivují ke změnám v rodičovské komunikaci, podporují dítě, dokáží řešit dluhy, pomáhají s hledáním práce i bydlení, komunikují se školami, zprostředkovávají další odborníky, které dítě k řešení problémů potřebuje, atd. Smyslem poskytování těchto služeb je pomoci rodinám s potížemi, které v dané chvíli nejsou schopny zvládnout samy, a předcházet tak prohlubování problémů, sociálnímu vyloučení a odebírání dětí z rodin.

Sociálně aktivizační služby se však dlouhodobě potýkají s podfinancováním a nedostatečnou personální kapacitou. Síť těchto služeb je navíc napříč Českou republikou nevyrovnaná, někde služby chybí úplně.

Systém financování sociálně aktivizačních služeb potřebuje změnu

Financování služeb ve většině případů probíhá na roční bázi, výši přidělených prostředků znají organizace pouze pro aktuální rok. S tím je spojen problém, že peníze přicházejí na účty organizací se zpožděním, obvykle až v březnu nebo dubnu příslušného roku. Jde o problém dlouhodobý a systémový, který doposud nikdo nevyřešil, ale který zásadně zasahuje do fungování poskytovatelů sociálně aktivizačních služeb.

„V prvním čtvrtletí se organizace poskytující tyto služby ocitají zcela bez prostředků a jsou nuceny si finance na toto období zajišťovat zcela nesystémově,“ vysvětluje Anna Krbcová z Asociace Dítě a Rodina. „Možnosti tvořit si dopředu rezervy jsou limitované, protože ušetřené či nevyčerpané peníze z dotací nebo nadačních příspěvků je nutné v příslušném roce vrátit.“ Nezbytným předpokladem pro udržení dostupnosti služeb je proto změnit způsob systému financování sociálně aktivizačních služeb, který přinese do jejich existence větší jistotu a stabilitu.

„Rozumíme tomu, že na úrovni státního i krajských rozpočtů se hledají úspory. Nicméně šetřit na prevenci znamená v blízké budoucnosti vydat výrazně více prostředků na řešení problémů, do kterých se rodiny a jejich děti bez podpory služeb dostanou,“ říká David Svoboda, předseda Asociace Dítě a Rodina. „Je třeba myslet také na to, že právě sociálně aktivizační služby plní významnou roli při pomoci uprchlíkům z válkou zasažené

Ukrajiny, což znamená nutnost navýšit kapacity služeb i z tohoto důvodu. Právě v tomto duchu chceme jednat s panem ministrem Marianem Jurečkou. Věříme, že bude mít na věc stejný pohled.“

Radní pro sociální péči a neziskový sektor Pardubického kraje, Pavel Šotola, který se podporou služeb pro ohrožené rodiny dlouhodobě zabývá, říká: „Udržení současné kapacity sociálně aktivizačních služeb je pro nás jen první krok. Víme, že k pokračování transformace systému je třeba, aby do pobytových zařízení, jako jsou například dětské domovy, odcházelo mnohem méně dětí, než je tomu nyní. A to půjde jedině tehdy, dostane-li se rodičům ohrožených dětí podpora a pomoc včas.“

Nejisté financování komplikuje i personální zajištění služeb. Terénních pracovníků je dlouhodobě nedostatek, navíc vzhledem k charakteru práce je třeba jejich vysoká odbornost a zkušenost. Hrozí fluktuace pracovníků, kteří se nemohou spolehnout na jistý příjem odpovídající jejich odbornosti, a to bude mít vliv na kvalitu služby. Z dotací v letošním roce se sotva pokryjí mzdy a zvýšené provozní náklady, chybět budou prostředky na další vzdělávání pracovníků, na nezbytné supervize, na aktivity zvyšující informovanost a zlepšující spolupráci s jednotlivými aktéry systému péče o ohrožené děti a jejich rodiny.

„Chceme jednat s odborníky z Ministerstva práce a sociálních věcí i Ministerstva školství o tom, jak situaci řešit. Chceme vědět, zda mají konkrétní plán, jak budou na zhoršenou sociální situaci mnoha rodin reagovat. Jsme si jisti, že se shodneme na tom, že prevence je vždy lacinější než řešení dopadů. A nejde jen o ekonomický efekt, jde o podmínky pro zdravý vývoj celé generace dětí,“ připomíná Anna Krbcová.

– KONEC –

Kontakt:

Mgr. Michael Kudela (tiskový servis)
Tel.: +420 777 663 118
e-mail: michael.kudela@дитеarodina.cz

Ing. Anna Krbcová (tajemnice)
Tel.: +420 257 712 944 / +420 603 402 309
e-mail: anna.krbcova@дитеarodina.cz

Tiskové zprávy k tématu ochrany ohrožených dětí najdete zde:

<http://www.ditearodina.cz/pro-media/tiskove-zpravy>

Asociace Dítě a Rodina, z. s., je sdružením 79 organizací působících v oblasti péče o ohrožené děti. Svými aktivitami naplňují přání, aby každé dítě mohlo vyrůstat v rodinném prostředí. Pomáhají především dětem, které se ocitly v obtížné situaci. Asociace sdružuje desítky společností, mimo jiné organizace Nadace Sirius, Nadace J&T, Amalthea, Lumos, Centrum pro dítě a rodinu Valika, SOS dětské vesničky, Středisko náhradní rodinné péče a mnoho dalších institucí spolupracujících s dětskými domovy a centry pro pěstounskou a rodinnou péči.